

Datum besluitraad	: 17 september 2019	Datum oordeelraad	: 27 augustus 2019
Agendapunt	:	Datum B en W	: 16 juli 2019
Volgnummer	: 19bs00110/19077	Programma begroting	: 5
Gewijzigd voorstel	:	Taakveld	: Cultuur
Portefeuillehouder	: H. van de Looij		

Adviesnota raad

In stand houden Theater De Schalm

Samenvatting

Wij zijn trots op ons voorzieningenniveau en wij koesteren de veelzijdigheid ervan. Theater De Schalm is al meer dan veertig jaar een belangrijk onderdeel van het Veldhovense voorzieningenaanbod. De Schalm is niet alleen in Veldhoven zeer geliefd, maar ook het publiek uit de regio weet het theater goed te vinden. Ondanks de populariteit van het theater en de bovengemiddelde opbrengsten uit programmering hebben de laatste jaren met name in financiële zin hun sporen nagelaten. In overleg met de raad van toezicht van Theater De Schalm is daarom in de afgelopen tijd de bedrijfsvoering van het theater doorgelicht. Belangrijke aandachtspunten die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen zijn de stortingen in het onderhoudsfonds, dalende inkomsten uit de filmvoorstellingen en stijgende kosten. Berekend is dat indien de huidige koers wordt aangehouden, Theater De Schalm binnen drie jaar failliet is. Wij hechten groot belang aan Theater De Schalm als culturele voorziening. Om het theater in stand te houden en een faillissement te voorkomen adviseren wij om de huur naar beneden bij te stellen, de storting in het onderhoudsfonds op te hogen en de subsidie van Theater De Schalm te verhogen.

Beslispunten

1. Theater De Schalm de helpende hand te bieden teneinde het voortbestaan van het theater in de komende jaren te waarborgen en het cultureel voorzieningenniveau op peil te houden.
2. De financiële consequenties van € 456.339 te verwerken in de begroting 2020 en verder en voor de meerjarenbegroting vast te stellen.

Inleiding

Wij zijn trots op ons voorzieningenniveau en wij koesteren de veelzijdigheid ervan. Theater De Schalm is al meer dan veertig jaar een belangrijk onderdeel van het Veldhovense voorzieningenaanbod. De Schalm is niet alleen in Veldhoven zeer geliefd, maar ook het publiek uit de regio weet het theater goed te vinden. Ondanks de populariteit van het theater en de bovengemiddelde opbrengsten uit programmering hebben de laatste jaren met name in financiële zin hun sporen nagelaten. In overleg met de raad van toezicht van Theater De Schalm is daarom in de afgelopen tijd de bedrijfsvoering van het theater doorgelicht. Belangrijke aandachtspunten die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen zijn de stortingen in het onderhoudsfonds, dalende inkomsten uit de filmvoorstellingen en stijgende kosten. In dit raadsvoorstel analyseren we de problematiek en bekijken we wat er nodig is voor een gezonde bedrijfsvoering voor Theater De Schalm.

Analyse ontstaan problematiek

Bezuinigingen op subsidie, Arbo- en Ri-maatregelen en opdrogende inkomstenbronnen

Vanaf 2012 vinden er ingrijpende bezuinigingen van 8% en 4% op de subsidies plaats. Bovendien wordt de subsidie vanaf dat jaar niet meer geïndexeerd op niet te beïnvloeden oplopende lasten zoals extra kosten als gevolg van cao-afspraken en huurlasten.

In 2014 besluit de toenmalige gemeenteraad om een krediet beschikbaar te stellen voor de noodzakelijke aanpassingen aan het theater in verband met Arbo- en Ri-maatregelen. Langer uitstel van de uitvoering van de wettelijk verplichte maatregelen wordt niet verantwoord geacht.

In datzelfde jaar besluit de gemeenteraad dat er op de subsidies van de professionele instellingen vanaf 2016 nog eens een bedrag van € 800.000 bezuinigd zal worden. De Schalm moet daarvan structureel € 250.000 inbrengen. De huurlasten voor het gebouw stijgen in die periode met € 88.000.

Door de komst van de bioscoop lopen de structurele inkomsten uit filmvoorstellingen van € 60.000 inmiddels terug naar nagenoeg nihil. De beoogde nieuwe inkomsten vanaf 2018 uit permanente verhuur van de kleine zaal aan Art4U moeten worden weggestreept omdat Art4U aan de Bossebaan gehuisvest blijft.

Exploitatietekort en onderzoek onafhankelijk accountantsbureau

Met de raad van toezicht van De Schalm wordt in 2016 vastgelegd dat in een periode van 10 jaar een financieel gezonde situatie bereikt moet zijn. De Schalm moet een sluitende meerjarenbegroting aanleveren. De raad van toezicht zegt toe om eventuele tekorten binnen de eigen begroting op te lossen. Deze uitdaging wordt door zowel De Schalm als de gemeente als behoorlijk zwaar gekwalificeerd. Om die reden wordt de aangeleverde meerjarenbegroting van De Schalm in 2017 door onafhankelijk accountantsbureau Van Ree getoetst. Het accountantsbureau concludeert dat het om een best case meerjarenbegroting gaat, waarbij een aantal inkomstenposten en subsidies niet nader onderbouwd zijn. Verder geeft Van Ree aan dat er structureel te weinig in het onderhoudsfonds gestort wordt en dat ook het negatief eigen vermogen een punt van zorg is.

Met De Schalm wordt daarom afgesproken om via kwartaalrapportages de vinger aan de pols te houden. In 2016-2017 en 2017-2018 sluit De Schalm het boekjaar met een licht positief resultaat af. In het boekjaar 2018-2019 worden tegenvallende inkomsten zichtbaar. Die tegenvallende inkomsten zijn vooral het gevolg van onverwacht uitvallende uitverkochte voorstellingen, niet binnengehaalde sponsorgelden en niet gehonoreerde aanvragen bij fondsen.

Onderzoek onderhoudsplanning en hertaxatie pand

Om helderheid te krijgen in de status van het onderhouds- en vervangingsfonds krijgt bureau Koeter de opdracht om hiernaar uitgebreid onderzoek te doen. Uit het onderzoek volgt eind 2018 dat de demarcatielijn (wie onderhoudt wat) onduidelijk is en dat bepaalde onderdelen zowel bij de gemeente als eigenaar als bij gebruiker niet ondergebracht zijn. Aanpassing van het onderhouds- en vervangingsfonds conform de huidige richtlijnen heeft een verhoging van de kosten voor onderhoud voor beide partijen tot resultaat. De verdeling van het onderhoud is essentieel voor de bepaling van de huurwaarde van het gebouw. Het gevolg is dat de huurprijs ter discussie komt te staan. Bovendien blijkt dat het theatercafé nog in de onderhoudsplanning is opgenomen, terwijl Theater De Schalm daar inmiddels niet meer voor verantwoordelijk is. Na hertaxatie van het theaterpand wordt een substantieel lagere waarde aangegeven dan waar tot dan toe vanuit is gegaan.

Naar een duurzame gezonde financiële situatie

De huidige problematiek van Theater De Schalm is zoals gesteld het gevolg van een opeenstapeling van oorzaken. De oplossing daarvan vraagt voor ieder onderdeel een

passend antwoord. De Schalm laat geen kans onbenut om kosten en baten van de verschillende bedrijfsonderdelen in een zo gunstig mogelijke balans te krijgen. Zo is de marge op de toegangsbewijzen maximaal opgerek, het personeel ingekrompen en de programmering aangepast. Ook het bezoekersaantal loopt tegen het maximaal mogelijke aan.

a. Ophogen storting onderhoudsfonds

Het onderzoek van bureau Koeter geeft een aantal mogelijkheden voor de verdeling van de onderhoudsposten tussen Theater De Schalm en de gebouweneigenaar. Tot dan toe ontbrekende posten zijn in de nieuwe opzet meegenomen. De totale kosten blijven in alle onderhoudsopties gelijk. De verdeling van de kosten varieert per optie. Het heeft de voorkeur om te kiezen voor de onderhoudsoptie (3) uit het rapport waarbij de gemeente zorg draagt voor het groot onderhoud en de E- en W-installaties en waarbij De Schalm verantwoordelijk is voor het gebruikelijke huurdersgedeelte en de theater-gebonden installaties, analoog aan het overige maatschappelijk vastgoed in gemeentelijk bezit. Door deze keuze worden er posten zoals de trekkenwand overgeheveld van de gemeente naar De Schalm wat resulteert in aanpassingen in de stortingen in het onderhoudsfonds bij zowel de gemeente als bij De Schalm.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft aan dat bij een onderhoudsplanning rekening gehouden moet worden met een periode van ten minste 10 jaar. Vanwege de lange termijn neemt de onzekerheid over de benodigde bedragen toe. De opgestelde planning zal iedere budgetperiode gemonitord en geactualiseerd worden om te bezien of de storting in het onderhoudsfonds nog toereikend is.

b. Verlagen huur na herberekening

De hertaxatie van het theater pand en de herverdeling van het onderhoud hebben gevolgen voor de huurberekening. Om de berekening van de huur gelijk te schakelen aan de andere gemeentelijke gebouwen wordt gekozen voor een huurberekening o.b.v. 40 jaar en een onderhoudsplanning van 10 jaar. Het gevolg van de herberekening is een substantieel lagere huur voor het gebouw.

c. Ophogen jaarlijkse subsidie

De exploitatie van het theater is door bovenstaande ontwikkelingen onevenredig onder druk komen te staan. Voor een duurzame gezonde financiële huishouding, waarbij een adequate storting in het onderhoudsfonds en de aandachtspunten uit het rapport van accountantskantoor Van Ree meegenomen zijn, is er structureel een extra subsidiebedrag benodigd. Het grootste gedeelte van de extra subsidiebehoefte wordt veroorzaakt door de ophoging van het onderhouds- en vervangingsfonds. Een kleiner gedeelte wordt veroorzaakt door tegenvallende, te positief ingeschatte inkomsten. De Schalm verwacht in de komende jaren meer inkomsten te genereren. De resultaten van die verwachting zijn op dit moment nog niet zichtbaar. We zullen iedere budgetperiode de subsidiebehoefte monitoren en zo mogelijk en verantwoord naar beneden bijstellen.

Relevante (wettelijke) beleidskaders

Algemene wet bestuursrecht (subsidierelatie)
Algemene Subsidieverordening Veldhoven
Subsidieregeling Goed leef-en woonklimaat
Visiedocument 'Cultuur verbindt Veldhoven'

Beoogd effect

Het behoud van het cultureel voorzieningenniveau door de instandhouding van Theater De Schalm

Argumenten

1.1 Theater De Schalm is een belangrijke culturele voorziening voor Veldhoven.
Wij zijn trots op ons voorzieningenniveau en wij koesteren de veelzijdigheid ervan. Theater De Schalm is al meer dan veertig jaar een belangrijk onderdeel van het Veldhovense voorzieningenaanbod. Het theater draagt positief bij aan het vestigingsklimaat en heeft een aanzuigende werking op het centrum.

1.2 Het theater heeft een regionale functie.
We weten dat de bezoekers van Theater De Schalm lang niet allemaal uit Veldhoven komen en dat De Schalm een regionale functie vervult. Het samenwerkingsverband SGE onderzoekt momenteel het voorzieningenniveau in de regio waaronder het theateraanbod. Het doel daarvan is om 'als ware wij één gemeente', de samenhang van de voorzieningen en verantwoordelijkheid voor een afgewogen voorzieningenniveau te versterken. In een later stadium kan dit leiden tot strategische keuzes. De Schalm profileert zich inmiddels samen met de theaters in het SGE-gebied als 'brainportpodia'. Kansen tot financiële ondersteuning in verband met Brainport worden nadrukkelijk onderzocht en waar mogelijk benut.

1.3 Het oplopende tekort is door het theater niet zelf op te vangen.
De noodzakelijk ophoging van de stortingen in het onderhoudsfonds, het niet indexeren van vaste lasten en teruglopende inkomsten zijn meer dan het theater zelfstandig kan oplossen. Gelet op de belangrijke functie van het theater voor de Veldhovense inwoners is het noodzakelijk de helpende hand te bieden.

2.1 De raad heeft budgetrecht en het onderwerp leeft maatschappelijk.
De raad heeft budgetrecht, waardoor hij een besluit moet nemen over de inzet van financiële middelen. Ook vanuit zijn volksvertegenwoordigende taak (het onderwerp leeft binnen de gemeente) is het gewenst dat de raad hier expliciet een besluit over neemt.

3.1 De financiële consequenties van instandhouding moeten worden verwerkt in de meerjarenbegroting.
Aangezien er in de meerjarenbegroting geen rekening is gehouden met de financiële consequenties van dit voorstel, dient dit als nieuw beleid te worden verwerkt in de meerjarenbegroting.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Het is mogelijk dat in de toekomst opnieuw tekorten ontstaan.
De ingezette koerswijzigingen door De Schalm op het terrein van samenwerking, programmering en nieuwe doelgroepen gaan op termijn hun vruchten afwerpen. Daarvan is nu nog onvoldoende zichtbaar wat de concrete effecten zijn. Door de nu voorgestelde maatregelen is De Schalm in de gelegenheid om reserves op te bouwen waarmee fluctuaties in de bedrijfsvoering opgevangen kunnen worden.

Financiën

Zoals aangegeven heeft het theater een regionale functie en zal worden onderzocht of er ook regionale middelen kunnen worden vrijgespeeld ten gunste van het theater. Het is echter nu nog niet te voorzien in welke richting het voorzieningenniveau op theatergebied in de regio zich zal gaan bewegen. De verwachting is dat over een eventuele bijdrage uit de regio in de komende budgetperiode meer duidelijkheid komt. De Schalm verwacht dat de bedrijfsvoering zich positief zal ontwikkelen gezien de door het theater

ingezette maatregelen. Om die verwachting te onderstrepen geven wij Theater De Schalm een inspanningsverplichting mee om in het derde jaar van de nieuwe budgetperiode € 25.000 minder subsidiebehoefte te realiseren en in het vierde jaar € 50.000.

We willen niet op vooruitlopen op eventuele toekomstige ontwikkelingen en gaan vooralsnog uit van de huidige situatie. Op basis van de onderzoeken naar het onderhoudsfonds, de hertaxatie van het theaterpand en de financiële rapportages van De Schalm stellen wij de hieronder beschreven aanpassingen voor.

Uitgangspunten:

- Onderhoudsplanning 10 jaar
- Onderhoudsoptie 3 bureau Koeter

Benodigde middelen:

	<u>Structureel in de meerjarenbegroting opnemen</u>	
1.	extra subsidie De Schalm (waarvan extra voor onderhoud €134.631)	€ 248.500
2.	Extra onderhoudskosten Gemeente Veldhoven	€ 90.415
3.	Derving huuropbrengsten	€ <u>117.424</u>
		€456.339

Communicatie en samenspraak

Zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau is over de voorbereiding van dit onderwerp uitgebreid overlegd. Het besluit wordt opgenomen op de openbare besluitenlijst van het college.

Uitvoering / planning

Besluitvorming over de beschikbaarstelling van de middelen volgt bij de behandeling van de gemeentebegroting door de gemeenteraad.

Bijlagen

geen

Resultaat van de behandeling in de oordeelsvormende raad

De oordeelsraad adviseert dit agendapunt ongewijzigd als **bespreekstuk** te agenderen voor de besluitvormende raadsvergadering op 17 september 2019.

De portefeuillehouder geeft aan dat op 17 april 2019 het MT voor het eerst is geïnformeerd over de situatie bij De Schalm. Hij geeft aan dat De Schalm al sinds 2009 signalen heeft afgegeven dat er structurele tekorten zijn.

De Schalm heeft twee jaren 2016-2018 minimale overschotten gehad in de exploitatie. De Schalm heeft nu financiën nodig als gevolg van onderhoud, huuropbrengsten en exploitatie.

De portefeuillehouder geeft aan niet te verwachten dat het structurele probleem van het theater kan worden opgelost met regionale gelden.

De portefeuillehouder geeft aan dat na instemmen met het voorstel de financiële gevolgen worden verwerkt in de begroting. De raad kan dan een afweging maken, maar geeft aan dat er na instemming een verwachting is gewekt.

De portefeuillehouder geeft aan dat het een urgente situatie betreft.

De portefeuillehouder kan niet toezeggen dat de begroting op 13 september in plaats van 20 september klaar is.

Reactie college n.a.v. behandeling in de oordeelsvormende raad

De behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering geeft geen aanleiding de raadsstukken te wijzigen.

Burgemeester en wethouders van Veldhoven,

H.J. de Ruiter
secretaris

M.J.A. Delhez
burgemeester